

ogfaa imod denne Paragraf, erklærede da, at de hellere vilde være frie for hele denne Art af Forpagtninger end modtage en Mængde Indskrænkninger i den ved Lov. Nu siger jeg: Seg er endnu af den Mening, at det er uheldigt, at man har beholdt disse Forpagtninger, ikke med Hensyn til Kontrakternes Bestaafenhed som Brugskontrakter om Jord i det Hele — saa snart der bliver Selveienddom, gjælder Kontraktfriheden her som i andre Retninger; om en Selveiergaard, der i 20 Aar har været Selveienddom, er der Intet i Veien for at indgaa Forpagtningskontrakter paa 50 Aar, ja, paa 100 Aar —, men jeg har imod dem, fordi de efter at have ligget ubenyttede hen i 60—70 Aar pludseligt dukke op som Noget, man skal anvende paa Fæstegods, hvilket man fra alle Sider udtaler egentlig bør forsvinde. Men idet jeg saaledes fremdeles er af den samme Mening, er der noget Andet, der her gjør sig gjældende for mig: Seg vil ikke være med til for dette Things Bedkommende nu at votere for Afskaffelsen af en Lov, som vi vedtog for et Aar siden. Seg respekterer en vis Konsekvens i Lovgivningen, og vi have selv vedtaget denne Lov. Lad den altsaa i det Mindste staa i nogle Aar. Vi have i de Aar ikke oplevet noget Nyt, der gjør det nødvendigt øieblikkelig at gribe ind, men vi kunne maasse i Løbet af 5 eller 10 Aar opleve Noget, der kan gjøre det aldeles nødvendigt, og altsaa vil jeg ikke afskjære mig, hvis jeg mod al Formodning til den Tid skulde være her i Thinget, Ret til at stemme for, at Bortforpagtning af Fæstegods skal ophøre. — Seg vender mig til § 8, den Paragraf, som man har betegnet som et Brud paa Tro og Love. Hvad gaar denne Paragraf da ud paa? At sætte en bestemt Tidfrist for Anvendelsen af en Bestemmelse, hvorved der er givet en Præmie for Bortsalg af Fæstegods til Selveienddom. Er det da virkelig et Brud paa Tro og Love at vedtage en hvilken som helst Tidbegrænsning for en saadan Præmie? Saa det virkelig ikke i Sagens Natur, at Tanken ved at vedtage en saadan Bestemmelse i Loven af 1861 var den, at man derved vilde virke til Selveiendoms Fremme og Fæstegodssets Sjælnelse inden en

vis rimelig Tid, og er det ikke en rimelig Tid, naar man siger, at denne Præmie skal vedblive at virke i 40 Aar eller rettere 39 Aar fra den Tid, Loven udkom, nemlig fra 1861 til 1900; saa længe ville vi lade den virke, og hvad ville vi da egentlig derved opnaa? Vi ville opnaa, at denne Præmie ikke skal henstaa for dem, der slet ikke have villet acceptere den i den Mening, hvori den gives. Man siger, at om 40 Aar, eller fra nu af om 29 Aar, kan der være Fæstekontrakter, Forpagtningskontrakter paa 50 Aar, der løbe, og som Godseieren ikke kan faae forandrede. Saa, der kan være en enkelt Eiendom, en enkelt Fæstegaard, der er i dette Tilfælde; men kan det siges, at det vil være nogen paa nogen Maade mærkelig Kvotadel af Fæstegods, for hvis Salg en saadan nu bestaaende Kontrakt vil være hinderlig i Løbet af 29 Aar? Og hvad er saa Følgen? Det er, at for alt det Fæstegods, Godseieren sælger, faar han Præmie, men at han taber Præmien for den enkelte Gaard, som han ikke har faaet solgt, fordi Kontrakten endnu løber. Og hvad gjør han saa? Han siger: Med Hensyn til den Gaard, for hvilken Præmien bortfalder, er jeg frittagen for det Billighedshensyn, Præmien paalagde, og altsaa har han fuldkommen i sin Haand at sælge den, paa hvilken Maade han vil. Hvad vil derimod Betydningen være af, at man lader denne Præmie henstaa ubegrunderet? Det bliver den, at en Godseier, der aldeles ikke vil sælge — og der er jo nogle; jeg dadler dem ikke derfor, det maa være deres egen Sag; jeg anser det for lidet ønskeligt for dem selv og for Godseierne i det Hele, at saadanne Enkelte ikke ville sælge, men der er ingen Tvangslø, og jeg gaar ikke ud over Loven — ganske rolig kan sidde hen paa sit Gods uden at sælge det Allermindste og dog tage Præmien, naarsomhelst han vil, og der er maasse tænkt derpaa af nogle af de store Godseiere, der ikke sælge. Men hvorfor skulle vi da lade en Præmie staa hen, som netop skal lokke Godseieren til at sælge snart, men som han eller hans Søn kan tage frem Aar 1901 og sige: „Uagtet vi i 39 Aar ikke have gjort et eneste Skridt for at imødekomme den Hensigt, hvori Præmien er bleven